

ANY IV

NÚM. 143

BARCELONA 22 MAIG 1891

Franco Cardineri

Copia fot. de A. Esplugas.

CRÓNICA

Barcelona durant aquestes festes hi han hagut divertiments per tots los gustos y al alcans de totas las inteligéncias.

Al Hipódromo carreras de caballs, costum un bon xich ridícula si 's te en compte que de caballs que corran ne veyém á cada moment (1); en alguns teatros concerts matutinals á primera hora y funcions dramáticas en tot lo resto del día; á la Plassa de Sant Jaume y á la Capitanía, serenatas per la banda francesa *Lyre Biterroise* (que de passo déch confessar que toca mot bè), Exposició de Bellas Arts, la festa dels Jochs Florals, etc., etc.

De manera que en la ciutat comtal tothom s' ha divertit de valent aquestas Pasquas.

Ja era hora que hi hagués tranquilitat moral; fins ara los pacífichs vehins estavam aburrits de no poguer sortir al carrer sense rebre un susto, perque á lo millor ¡púml, un petardo ó una corrida y qui gemega ja ha rebut.

* *

Lo passat passat, y ara si no hi tenen inconvenient nos arriarém á la Llotja hont tenen lloch los Jochs Florals, á sentir las *polacias* dels autors llorejats enguany ab l' ajuda de... la inspiració y gracias á... las Divinas Musas que de tant en quant abocan son *néctar* dintre 'l cervell del poeta per medi d' una gran regadora en forma de dutxa.

Com sempre, lo gran saló de contractacions bursátiles s' ha convertit en un encant de banderetas, gallardets y cobrellits capás de fer glatir á qualsevol adornista d' embalats. Per la *platea* y galería del primer pis s' hi veu una munió de *nines é fembres* vestidas ab las millors robas de las festas que embabiecadas escoltan á *llurs* trovadors *ses cançonetes, esparçes é complantes* llegidas ab una entonació de pollastre amorosit que *done greu*.

Cad' any es igual; s' hi entra á la una de la tarde y se 'n surt á las quatre. Pero s' hi entra alegre y se 'n surt aburrit... devegadas d' estarse dret.

Lo que 'm deya un pobre xicot que te la manía de que un día ó altre ha de guanyar un premi:

—Francament estich per entornarmen á casa.

—Y aixó, ¿que no t' inspiras ab aquest be de Deu de versos?

—¿Qui jo? enguany no hi ha res de particular. Està vist que 'l paper floralesch vá de baixa.

—Ah sí, ja ho he sentit dir. Be pero lo día que tú surtis premiat farás soroll.

—Aquesta vegada 'm pensava endurme 'n un premi, perque... es un dirtho á tú; hi vaig tirar un romanso que 'm va sortir molt bè. M' han fet una injusticia.

—Be sí, pero noy, desenganyat, tirar un romanso als Jochs Florals no vol cap mérit. Hasta jo puch ferho aixó.

—¿Que pot se 't creus tú... que vull dir d' aquestos que venen los cegos?

—Y donchs (vaig respondre fent lo pagés.)

—No home no: una poesia feta de manera ¿sabs?...

1. Verbigracia los de la Guardia Civil quan dona alguna carga.

construida d' un modo... que... que 'n dihém romansos.

—¡Romansos á n' aquesta hora!

—Que hi entens tú ab aixó de l' estructura y dei metro y... ¡fuig home, fuig!

—¿Que no hi entench ab lo metro? ¿Oblidas que soch botiguer de robas?...

—Encara 'm farás cremar. Te, vina, escolta aquest tros y veyas si no val mes que tot lo que han llegit.

Apesar meu vaig tenir de posarme en un recó á sentir lo *romanso* del poeta carbassejat, per no contrariarlo. Y ell ab tó dramátich comensá á llegir:

«Lo comte de Rocafreda
arrive al peu del castell
é á llur molla é la maynada
los ha esguardat molt corrents.
Llur molla s' está ab llur patge
é al véurel fá un grós geméch,
lo comte veu llur deshonra,
mata 'l patge é 's mata ell
é després mata á llur molla
é tots san vía al infern.»

Aquí vá parar lo meu amich la lectura del seu tros de romanso per preguntarme ab satisfacció:

—Que 't sembla, ¿oy que vá bé?

—Ja veurás noy, vaig contestarli; ab lo metro, que dius tú, no m' hi fico, ab la estructura tampóch, pero trovo que aquest *crosta* de *conda* després de mort que mati á la seva *molla*, francament...

—Be, veurás, es poesia y... alguna mentida sempre s' hi admet; la questió es que hi hage valentia.

—Ah, sí, de valentia ja n' hi ha, perque un home sol que mati á tanta gent ha de ser valent per forsa.

—¿Que te 'm rifas?

—¿Qui jo? Vols callar! veus que encare no som á Nadal. Lo que 'm sembla, noy, es que anirás molt lluny ab aixó dels romansos... Hi tens trassa.

—¿Oy que sí? ja m' ho diuen á casa.

—¿La tèva ávia?

—No, la dispesera.

—¿Que li deus algún mes?

—¿Sabs qu' estás molt guassón avuy; vá acabar per dirme algo cremat lo poeta en *canuto*.

Pero jo, vaig despedirme d' ell ab tota tranquilitat per anarmen á fora 'l Saló, puig casi s' acabava la festa, y tot passejantme pensava ab lo meu amich al mateix temps que ab lo Manicomí de Sant Boy.

* *

Un distingit pintor, qual nom me 'l callo per encàrrech del propi interessat, s' ocuparà en lo número vinent de LA TOMASA (y potser en algún altre), de la Exposició de Bellas Arts, y habentme mostrat dit artista desitjos de fer sas revistas com á *Crónica*, sense vacilar li cedeixo 'l lloch per un parell de números, segur que 'ls lectors del periódich llegirán ab gust sas críticas artísticas; per lo tant tinch lo sentiment d' eclipsarme de vostés fins á un altre día.

DOCTOR GERONI.

Epigrama

Va aná á cal barber Climent
un pagés (rich si no m' erro)

y al servirlo, molt atent
li va dir lo dependent:

—«L' hi donaré un cop de ferro...»

Al sentir frasse tan rara

lo pagés ab mala cara

digué a santse: —«¡Llamp de Deu!

si es que á tocarme probeu

prou vos dono un cop de vara.»

J. ASMARATS.

DE LA FONT GROGA AL PARNÁS

VIATJE LITERARI, CRÍTICH, HUMORÍSTICH Y ANALÍTICH SENSE ORDRE NI COMPÁS.

SEGUIMENT DEL CAPÍTUL TRETZÈ.

Comensém per los antichs
que son los mes importants,
per mes que de molts las obras
al olvit s' hagin donat:

¿Veus aquell d' allí la dreta
que sembla estigui resant,
mentres fá l' ullét á Erato (2)
destorbantla dels seus cants?

es, lo molt discret poeta
y mes que discret, galán,
En *Manfredo de Armengol*,
autor del tant celebrat
Breviari del amor,

que no 'n restan exemplars:

El qui 'l te mes á la vora
es, lo may prou alabat
Mossen Jordi (2) lo *petrarca* (3)
dels poetas provensals,
capdill de tots los *trovaires*
Tolosa 'l vegé lluytar
devant de *Clemencia Isaura*
la reyna dels *Jochs florals*.

Aquells quatre que ab ell parlan
son *Mossen Pons d' Ortafá*,
Mossen Centellas, *Navarro*,
y en *Guillem de Cabestany* (4)
mestres tots en *gay saber*
del segle tretze, y constants
defensors de Catalunya,
terra de sabis y braus.

Aquell grupo de la esquerra
lo forman, *Jofre Foixá*
Lo Cerverí de Gerona (5)
Jaume March y *Pere March* (6)
y en *Jaume Roig* (7) de Valencia
d' *Alfons Quint* metxe afamat,
que sens dupte de las *dones*
comenta 'ls vicis é fraus.

¿Veus uns quants que discuteixan
en aquell banch assentats?
per mes que son reys y primnceps
de guerras no tractan pas,
tractan de la *poesia*
filla hermosa de *las Arts*,
que captiva ab son encís
las mes altas magestats,
l' un es en *Jaume Segón*
d' *Aragó* l' altre *Alfons quart*,
l' altre es en *Pere tercer*,
rey, caballer y lleal;
y es lo mes jove de tots
lo sereníssim *infant*
Frederich, *rey de Sicilia*,
Cisne en lo sublim cantar.

Repara ab aquells dos frares
que del saió arriunt y avall

se passejan, l' un petit
y l' altre sis pams mes alt,
es lo *petit fray Ribera*,
Ribereta anomenat (8)
en sos versos tant festiu
com sever en predicar.

L' alt se diu *Ramón Basset*
dominich molt il-lustrat
autor de *Doctes follies* (9)
que son glória del Parnás.

¿No veus aquells dos canonjes
que parlan de baix en baix?
l' un d' ells es *Felip de Malla* (10)
y l' altre, lo seu company
en *Joseph de Romaguera*
tan virtuosos é inspirats,
que sent sacerdots d' Apolo
no deixan de ser uns sants.

¿Vols coneixa als del meu segle,
los meus amichs estimats?
Mira cap allá ahont senyalo
y á tots quasi los veurás;
es el qui vesteix de negre
en *Felip de Guimerá* (11)
Francesch D' Aguaviva aquell
que camina al seu costat
y 'ls altres tres que 'l segueixan
son lo discret *Joseph Blanch* (12)
Andreu Bosch y en *Fontanella* (13)
sabis y dignes lletrats.

Aquell caballer que escolta
tot febrós y entussiasmat
de *Clio* las tendras notas
y d' *Euterpe* 'ls refileys,
es en *Joseph Fontaner*
Tarragoní celebrat,
autor del *Temple d' amor*
llibre en conceptes molt gran.

Pere Abella, *Mossen Prósida* (14)
Estanya, *Mossen Arnau*,
Lo mercader mallorquí (15)
y 'l melós *Ramón Vidat*,
guayta, guayta com pidolan
als cronistas celebrats
Desclot y *Turell* (16) que 'ls contin,
(sabantias també contar)
las hassanyas prodigiosas
y fermas heroicitats
dels Comtes de Barcelona,
en valor tots ells *titans*.

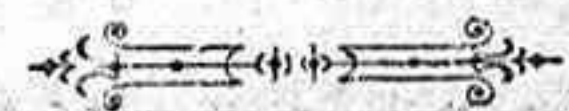
¿Vols coneixe á 'n *Ramón Lull*?
miral es aquell d' allá
que sembla escalar desitji
l' alt cel d' estrelles brodat, (17)
au geganta, te per gábia
l' immensitat del *Parnás*
pero com qu' estret se hi trova
busca mes immensitat.

¿Prop la porta de la entrada,
no observas dos capellans
que ab la cara prou demostran
que de bon humor no están?
l' un es alt y magre, l' altre
al contrari está molt grás,
'l grás es calvo y el magre
te 'l cabell roig y encrespant.
Ramón Vila (18) 'l grás se diu,
orador de molts quilats
y es de *Barcelona Heráldica*
l' autor tan anomenat,
l' altre es en *Vicens Garcia*
regositj dels *Catalans*,
y del pobie *Vallfogoná*
rector digne y estimat.
Lo que als dos los te furiosos,
y 'ls porta tan capficats,
es lo qu' are vaig á dirte,
puig penso que no ho sabrás.

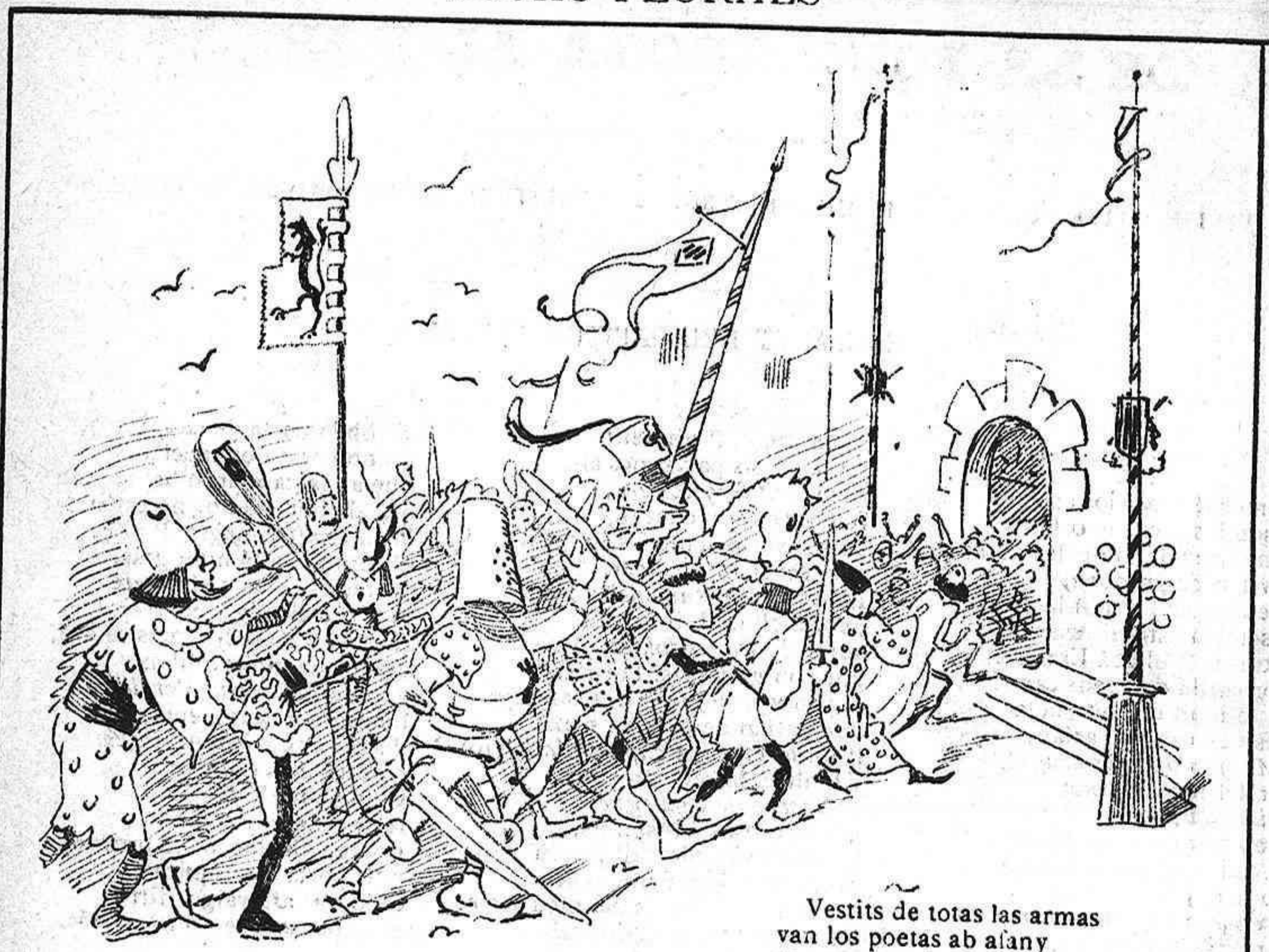
JOSEPH. M.ª CODOLosa.

Seguirá 'l capítol.

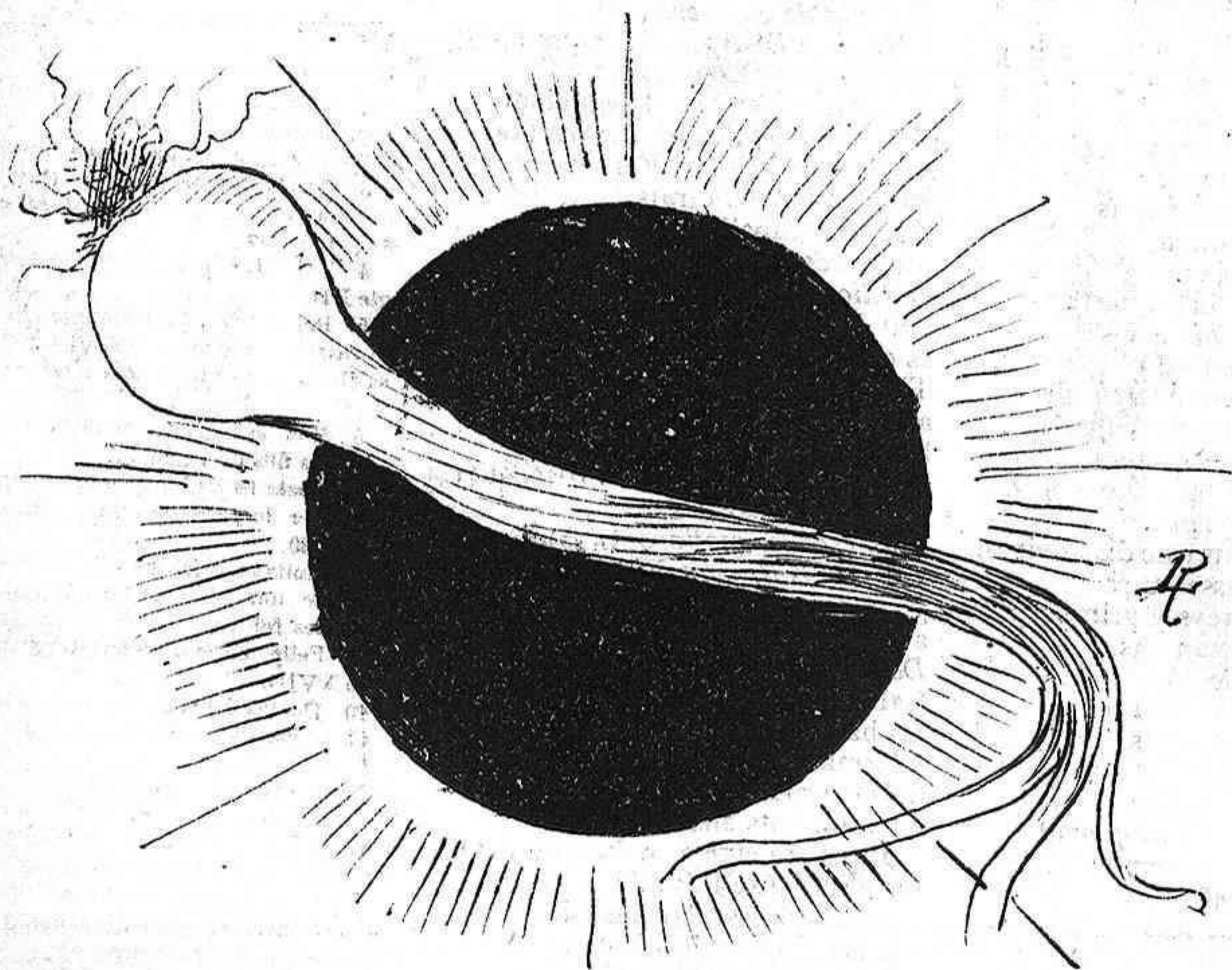
- 1 Poeta del segle XV autor del discret llibre: *Lo Breviari del amor*.
- 2 *Mossen Jordi* poeta provensal.
- 3 Ab lo titol de *Petrarca* Catalá es conegut *Ausias March* y *mossen Jordi* en Provença pel mateix.
- 4 *Trovadors* provensals y catalans del segle XIII.
- 5 Del *Cerverí de Gerona* no 'n resta si no la ressenya que 'n fá d' ell *Vicent Balaguer* en sa *Historia dels trovadors catalans y provençals*.
- 6 Molt estensa es la familia dels *Marchs*, tots ells fills de Valencia.
- 7 Poeta festiu barceloní, anome at *Ribereta* per lo petit qu' era, predicador y frare any 1730.
- 8 Molts anys fá que vaig tindre lo gust de fullejar una obra de *Ramón Basset* titulada «*Doctes follies*».
- 9 *Felip de Malla* escriptor y canonge, segle XVIII.
- 10 Poetas del segle XVI y XVII.
- 11 Autor de varias rimas, segle XVII.
- 12 Cronista.
- 13 Poetas del segle XIII.
- 14 Celebrat glosador de Mallorca.
- 15 *Gabriel Turell*, autor de la *Historia dels antichs comtes de Barcelona* segle XVIII.
- 16 *Ramón Lull*, mallorquí autor de molts obras científicas y poéticas, donat segons alguns al estudi de màgica.
- 17 *Ramón Vila*, escriptor del segle XVIII.

JOCHS FLORALS

Vestits de totes las armas
van los poetas ab aïany
per veure quin arreplega
l' hermosa flor natural.

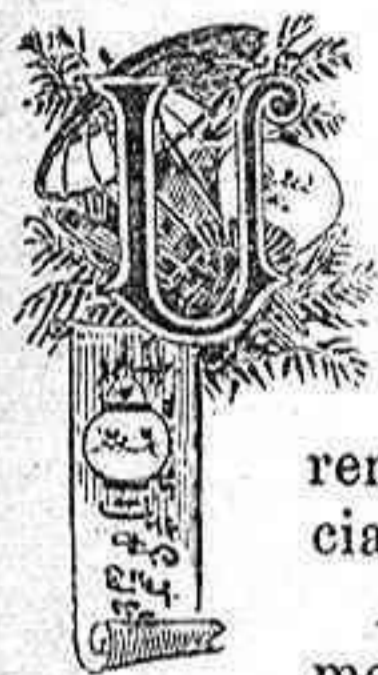
Y 'l jardiner dels jardins
que engalanan la Ciutat
aquest exemplar regala
als que sense s'è han quedat,

SORTINT DE LA FESTA

—Los hi ha agradat? —Si senyor.
—Sobre tot la poesia...
—Ah, no! Lo qu' es de llegí,
no n' hem sentit ni una mica.

La pluralitat d' ànimas.

Un célebre psicòlech francès ha sortit ab la teoria de que cada home té varias ànimas y no una sola com s' havia cregut fins avuy dia; y que obran las diferentes ànimas d' un mateix ab independència entera.

Admetent aquesta opinió, 'ns espliquém moltes cosas que no 'ns esplícavam.

Se 'ns feya molt estrany que un Apòstol del Senyor, Sant Jaume, que havia sentit pels llavis del seu propi Mestre predicar la pau, la caritat, l' amor al próxim, y que ell mateix, ab lo dó de llengüas havia anat pel mon predicant aquestas doctrinas, s' aparegués en mitj d' una batalla tallant caps de moros á dreta y esquerra, donant ab aquesta ajuda la victòria als cristians.

Nos estranyava que aquells sants y sabis varons del concili de Clermont sortissen ostentant en sos pits la creu de la fé cristiana, predicant las Crehuadas y fent-se capdills dels exèrcits que anavan á Jerusalem á rabejarse en la sanch dels seus germans en Cristo.

No trobavam la rahó de las matansas dels jueus á Espanya, dels albijenses y dels hugonots á Fransa, alentadas y causadas pels cristiáns.

Veyam una contradicció entre las ideas d' amor y mansuetut que propagava 'l fill de Deu en la terra, y la creació pels mateixos que manavan en la seva Iglesia, del tribunal de la Santa Inquisició, instalat en nostra Espanya mateixa, per no anar tan lluny, y protegit pels cristianíssims monarcas de la dinastia austriaca.

Y mes modernament, no 'ns sabiam donar compte del perque en las nostras guerras civils las mateixas mans que benehían los altars y en ells alsavan l' hóstia consagrada, disparavan trabuchs y presentavan las puntas de las espasas contra 'ls seus mateixos germans de la seva mateixa patria y de la mateixa religió, fent senti l' estrépit dels canóns, com va succehi en lo siti de Puigcerdá, 'l dia de divendres Sant.

Ara ab la teoria del sabi psicòlech francès, tot aixó té una explicació clara. En tots aquestos fets las ànimas dolentas de cada individuo predominavan sobre las ànimas bonas; y 'l precepte "estima al teu próxim com á tu mateix," quedava supeditat per la destructora màxima de "extermina als teus adversaris." No es estrany: un' ànima predicava una cosa y en lo mateix subjecte un' altra ànima executava lo contrari de la predicació aquella.

Tenim també ab aquesta teoria, explicat perfectament lo cambi d' opinions en un mateix home que cada dia observem, ja en lo terreno polítich, ja en lo económic, ja en lo religiós.

Si 'l que un temps va esser un republicà dels mes exaltats, ha anat recorrent tota l' escala dels partits polítichs y avuy dia 's troba essent monárquich conservador, retrógrado ó absolutista; si 'l que volía la protecció per l' industria, ara sosté als partidaris del lliure cambi; si 'l que demanava la expulsió dels jesuitas, actualment los apoya y 'ls defensa á tort y á dret, res té de particular. Un dia un' ànima l' impelia en un sentit y

un' altra ànima seva l' ha impelit un altre dia per diferent cantó.

Si bé la pluralitat d' ànimas en una mateixa persona 'ns satisfá donantnos aquestas explicacions de fenòmenos que no compreniam, no desconeixém las innumerables trifulgas que la nova teoria té de portar á las consciencias.

Pel prompte hem de convenir, acceptant aquesta idea, que un subjecte al morir, pot tenir ànimas que se 'n hi vagin al cel, altrás al purgatori y altrás al infern.

Aixó per nosaltres no es cap enredo, perque no som los encarregats de senyalar lo lloch ahont han d' anar las unas y las altrás.

Peró, alguns dias, en las iglesias se posa un lletrero que diu que 's treu ànima. Aquesta será de las del purgatori, perque las del cel no 's tenen de treure y las del infern no 'n pòden eixir.

Ara hé: ¿quina, de las várias que un difunt pot tenir al purgatori, es la que 's treu? ¿Qualsevol?... Si es aixís y 'n tenia mes d' una de pecadora ¿queda 'l difunt prou tranquil tenint lliurada no mes que un' ànima?

Encara hi ha mes: en las esquelas d' enterros, se recomana als invitats que en las sevas oracions tinguin presenta l' ànima del mort; y en las esquelas de funerals, se diu que 's fan aquestos en sufragi de l' ànima del finat. Es lo cas de preguntá: ¿já quina ànima s' aplican las oracions y 'ls sufragis? Y tindriam de sapiguerho, perque com que aquestos costan diners, no resulti ara, que després d' haber pagat un funeral de dotze atxas, ab orquesta y cant, no serveixi de res. Y dich no serveixi de res, perque 'l treure un' ànima del purgatori es incomparablement mes sério que hipotecá una casa; y aixís com en lo Registre de la Propietat, no val per res que 's digui en una escritura que un propietari hipoteca una de las sevas fincas; si no la designa bé pel seu nom, per la seva cabuda y per las sevas confrontacions es com si no hagués fet res, per só podria esse que ab la frase vaga de l' ànima, tenintne várias, lo que 's fés no dongués cap resultat.

Aquesta série de dificultats y d' altrás que 'n podriam exposar, si no tinguésem por d' allargarnos massa, se 'ns haurían de resoldre pels teòlechs, pels psicòlechs ó fós per qui fós. Tant se 'ns endona que sigui en Pere com en Berenguera; la questió es que se 'ns tregui de duptes.

L' assumpto es massa important perque considerém tenirlo que recomenar al interés de tothom. ¡Prou que tothom se 'n ocuparà!

No hem de terminar, sense fer notar la gran complicació que aquesta trascendental teoria ha de portar á la ciencia esperitista.

La transmissió de l' ànima, quan estávam en que no mes n' hi havia una per cap, era senzill sapiguerla, y molts esperitistas nos deyan ab la major facilitat en quin cos dels existents se trobava l' ànima del difunt fulano ó sutano. Pero ara ja no será tan senzill sapiguer en quants y quins cossos han anat á raure las diferentes ànimas que portava aquest ó aquell altre.

Y cuidado que aixó de la pluralitat d' ànimas en cada individuo, no pòden deixar d' acceptarho 'ls esperitistas, perque aixó precisament ha vingut á aclarir alguns misteris del esperitisme.

Mes d' uua vegada 'ls mediums s' han trobat en contradicció, y mentres l' un deya que l' ànima d' un di-

funt s' había transmés á un ser, l' altre sostenia que 's había transmés á un altre ser. Y com que en aquest punt los *mediums* son infalibles, no 'ns podiam conven- cer de l' infalibitat de tots dos. Ara sí; ara 's veu que tots los *mediums* tenen rahó.

De manera que 'is espiritistas poden donar per ben compensada la complicació que 'l *descubrimient* los hi porta, ab la solució que á moltes *revelacions* los hi dó- na.

CONRAT ROURE.

SONET

À UN POETA AYMADOR DE LES NINETES

Poeta que als Jochs Florals ab tes põesies
Afanyes tot joyós prendes precioses,
E als Certámens també afanyantne goses
Conquirint lo Parnás que tant somies;
Ab áçó é lo llorer que en Reunions pies
Has plegat de ninetes aymoroses,
E ta lira de cordes armonioses
Que canta al nin Cupid dolçes follies,
Ja pots dormir cofoy somiant lurs glories,
E refiat d' atrapar noves victories
Ab Apolo é les Muses pots buscarne,
Pus si vuyde ta boca al fi badalla
Esperant *teca*, á fé pots ben comprarne
Venente allá als Encants la requincalla.

A. ROSSELL.

DOS AVISOS

Un fill va martxá á servir
lo rey, y 'l bó de son pare
li va dir:—Mira, fill, are
molt cuydado has de tenir;
t' aviso, qu' es oportú
avisarte, sigas bó
y per ser'ho pensa aixó:
«No enganyis may á ningú.»
També t' haig de fer notar
perque ho tingas ben comprés
que 'l según avís meu és:
«No 't deixis may enganyar.»
—Pare, gracias—va dí 'l fill—
sempre tindré en ma preséncia
aquesta sana adverténcia
quan se 'm presenti 'l perill.

De serví 'l fill va tornar
y son pare molt gojós
ab tó bastant recelós
aixís li va preguntar:
—¿Noy, aquell avís primer
que 't vaig dar has practicat?....
—No, pare; no ha pogut ser
perque al según he faltat.

H. ZUMAYA.

LA NINA DEL CIRERER

Una hermosa matinada
del bell florit mes de Maig,
galans doncells, tendras ninas,
saltirojavan pe 'l prat,
lleujers com daynas y alegres
com l' aucellada en fullám.

Sols una gaya nineta,
una nina de setze anys
dessota un cireré jeya,
sola, trista y ab pesar,
l lensant jays! que condolían
fins als rochs de son voltant.

Veyéntla d' aytal manera,
á un donzell vaig preguntar:
—¿Qué té aquella hermosa nina
que al ayre llensa tants jays!
¿Cóm es que no balla y juga
com sas amigas ho fan?
¿Que, potser, enamorada
son aymant li ha sigut fals?
¿Potser plora alguna falta
que no pot ara esmenar?
¿La retxassan las amigas
que pe 'l prat están jugant?
—No senyor, no; res d' aixó,
lo donzell va contestám.
La nina que sola y trista
dessota 'l cireré está,
no gasta humor com las altras
'perque té.... mal de caixal.

LL. MILLÀ.

QUENTOS

Un busca-vidas, á un pare de familia molt rich:
—Estimo entranyablement á la seva filla. No més
ab ella podria esse felís. Ab aixó vinch á demanarli la
má d' ella.
—¿De quina? perquè 'n tinch dugas de síllas.
—De la que vosté vulgui.

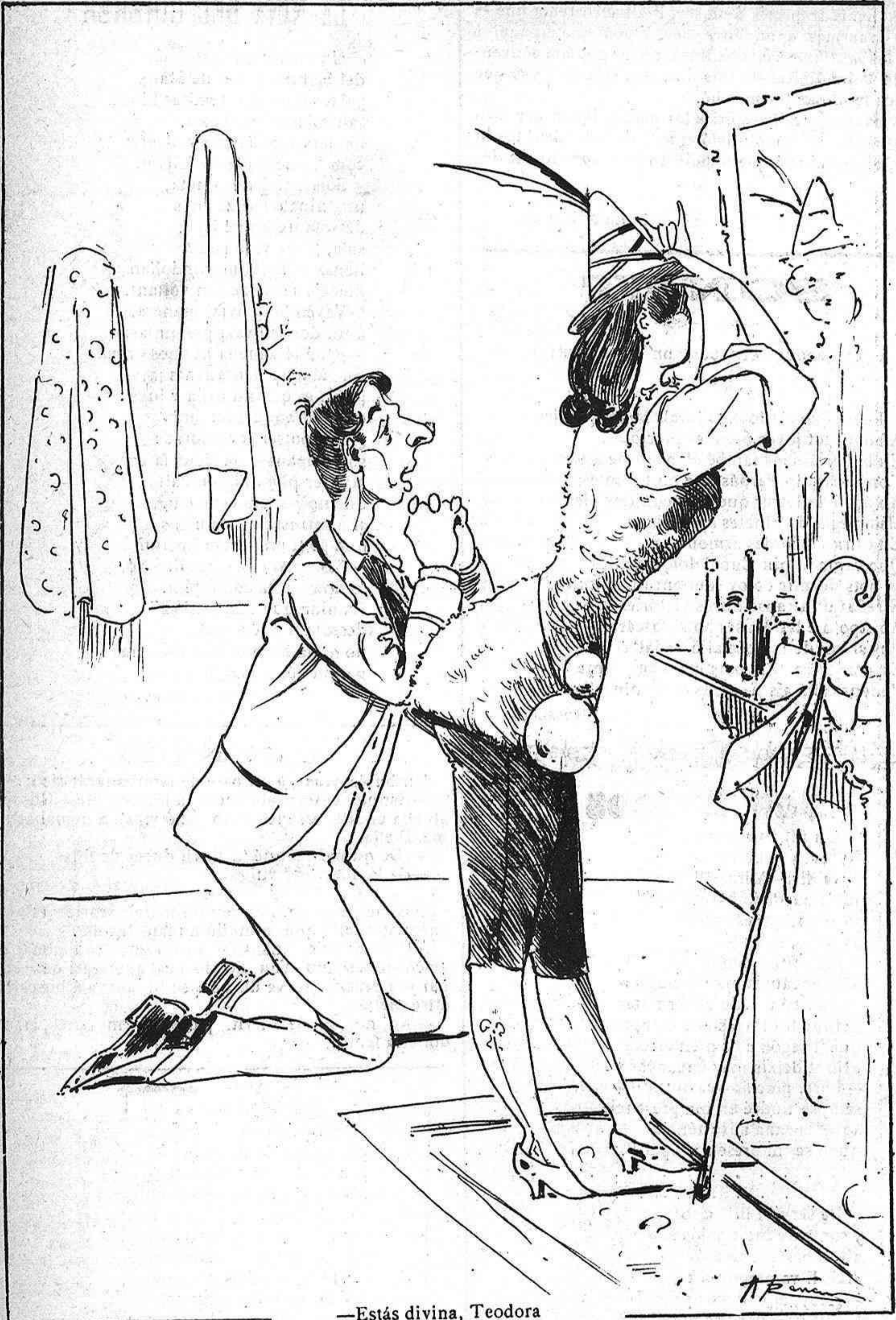
Dos metjes que vivían en un mateix carrer estavan
enemistats alló que se 'n diu á mata-degolla.
A l' un d' ells, anantsen á casa seva li va donar un
atach de feridura. Van ficarlo á cal apotecari del vehi-
nat y 'l practicant va dir que se 'n anava á buscar al
altre metje.
—No, no, va di 'l ferit, perquè si 'm curés, aixó li
donaria fama.

¡PER TÚ!

Per tú, passo mil fatigas,
per tú, no dormo una nit,
per tú, del mon só aburrit,
per tú, perdo amichs y amigas,
per tú, s' entristeix mon cor,
per tú, la feyna aborreixo,
per tú, sempre m' afluqueixo,
per tú, perdo fins l' humor,
per tú, no tinch alegrias,
per tú, visch abandonat
y per tú, tinch.... fa vuyt días
¡lo meu rellotje empenyat!

J. STARAMSA.

ENTRE BASTIDORS

—Estás divina, Teodora
y t' estimo ab frenesí.
—¿Per dí aixó m' has dut aquí
lo barret de ta senyora?

LOS QUE LLUHEIXEN

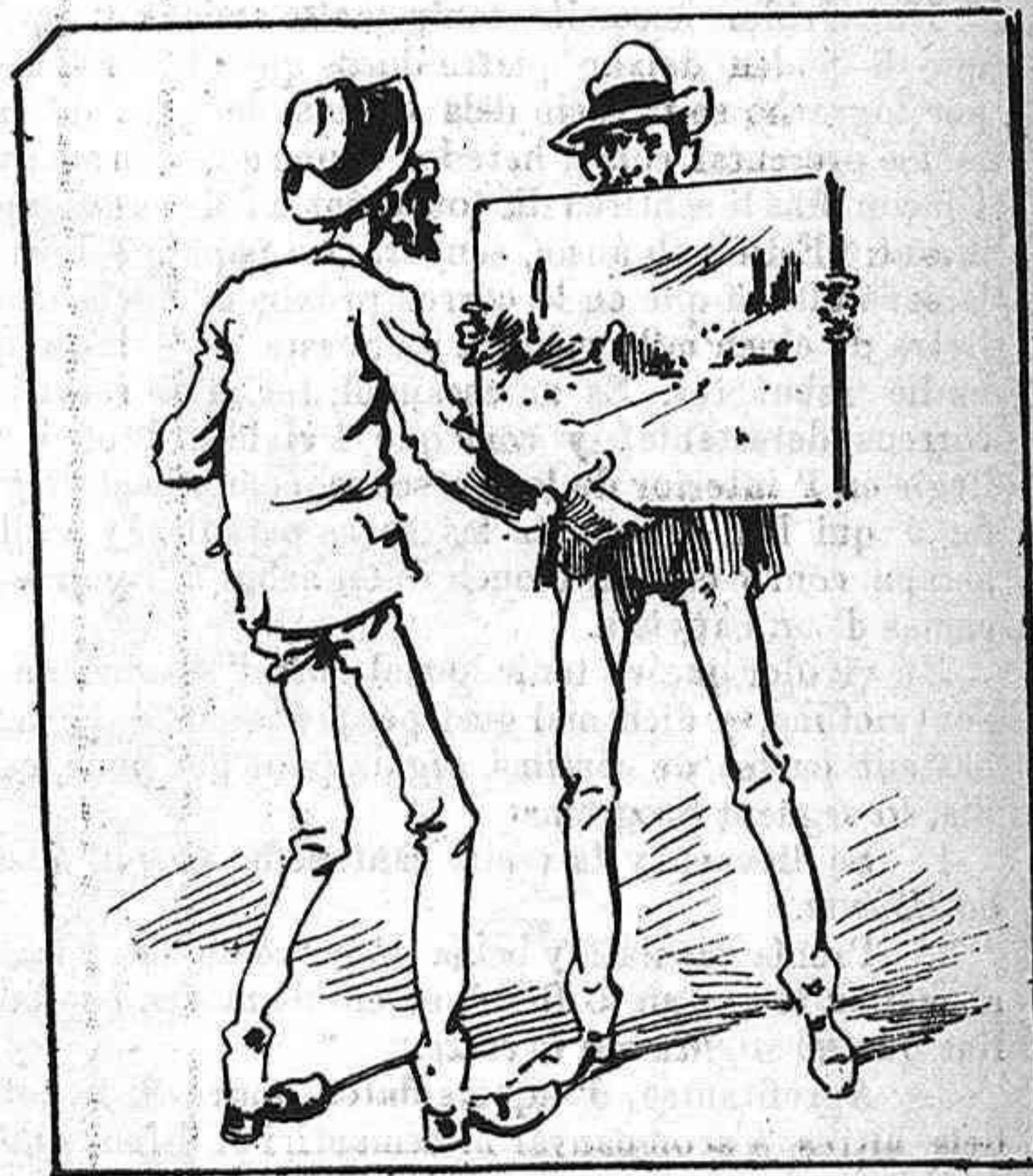
Aquest es la flor y nata
per lluhí... en una régata.

Aquestos ara com ata
lluheixen lo pel de la cara.

Aquest lluheix en las carreras
la corbata y las peixeras.

L' Exposició de pinturas
fá lluhí d' aquests las figuras.

Los vividors

QUEST nom solém donar á tots aquells que per desmentir á Linneo que va aplicar á l' home lo calificatiu de *sapiens*, viuhem arrapats á las costellas dels tontos, que, per desgracia son bastants en lo género humá.

Los vividors no son altra cosa que 'ls parássits que viuhem á la salut de tots los que per no anomenarnos tontos, nos dihém gent

de bè.

En tot cas, lo verdader *homo sapiens* del eminent naturalista es lo vividor d' ofici, tipò especial que establiment corrents de simpatía entre ell y nosaltres logra viurer sense doblegar l' esquena, burlantse del trevall y fent del mon una inagotable terra de Xauxa.

Los vividors no desconeixen ni un sol misteri dels que constituheixen la política d' atracció; tenen un no sé que, un dó mágich, una gracia espontánea, que, enlluhernantnos, fan que 'ls brindém la nostra bossa y la nostra taula.

¡Que m' en costan á mí de cigarros aquets sócios!

¡Oh! y sense molestarse demanantme 'ls, perque ells no 'n saben fer de compliments: pegan cop d' ull per sobre las espatllas de la víctima y si veuhem tabaco, allargan los dits, y s' en apoderan. Tant si 's tracta de puros de l' Habana com de la mes rica picadura, no espereu que alabin la vostra mercancia; ells han fumad mes bó encare. No parlo de quan se topan ab cigarillos de ral ó ab algún escanya pits; llavors vos donan una mirada de despreci, si no us tractan de miserables; pero, no obstant, se 'ls fuman.

Un vividor necessita tenir molts amichs d' aquells que li poden deixar quatre duros quan li convenen y per lograrho se fá sócio dels círculs de gent de rals, fentse presentar com á hereder d' un riquíssim americá. Un cop dins li sentiréu dir tot sovint, á fi de cassar algún incaut: "Estich ab ánsia, senyors. Lo papá me deya en la seva última que en lo correu próxim m' enviaría una lletra de cinch mil pessetas, y aquesta es l' hora que no he rebut res. Es un escándol; tenim un servici de correus detestable,, y com que 'l vividor d' ofici, sab llegir en l' interior de las personas, comprén desseguida á qui han fet efecte las sevas paraulas, y á ell s' arrapa com l' eura al tronch d' un arbre ó 'l pop á las camas d' un banyista.

Un vividor que va tenir lo mal gust d' elegirme á mí per víctima, y dich mal gust perque sempre he anat bastant curtet de céntims, seguía punt per punt, cada día, lo següent programa:

1. Se llevava y 's vestía cantant un tros d' ópera, *ad libitum*.
2. Prenía xacolata y bebía un porró de llet, buscant al mateix temps en lo Brusi, secció de morts, las familias que *no suplicavan lo cotxe*.
3. Aprofitantse d' aquets datos, anava en lo cotxe dels altres á acompanyar al cementiri al difunt que li semblava mes persona, cosa que al mateix temps que li servía de passeig li proporcionava coneixensas.
4. Buscava en lo calendari lo sant del dia, y com que no 'n passava ni un que no fós lo d' un amich

ó conegut seu, anava cada dia á dinar de gorra, convidantse ell mateix per *supuesto*. (Lo día del seu sant, pera que no li tornessin la pilota, sortía de ciutat ab lo pretext de tenir qu' arreglar assumptos urgents de familia.)

5 A mitja tarde donava un tòm per la Rambla, menjant un quarto de xufas y cacahuets. (Aquets fulanos, quan han de pagar ells, buscan diversions baratas.)

6 A entrada de fosch se deixava caurer á casa, hont venía á sopar.

7 Un cop había sopat agafava una funda de violí, omplerta d' encenalls, y entrava en los teatres fent veurer que formava part de l' orquesta.

8 y últim. Si podía arregar algún *pagano* á la sortida de la funció, s' en anava al Suis á menjar un *beefsteak*; de lo contrari s' en anava cap al catre que tenia en un taller d' un pintor amich seu, qual taller se trobava en un terrat del carrer de la Cendra.

Aquest modo de viurer sería pesat é insoportable per tota persona que tingués un brí de vergonya; pero per ell era la gran vidassa; lo descubrimet de la pedra filosofal.

Jo era una de las víctimas del seu portentós descubrimet, y com que per sort ho vaig coneixer aviat feya temps que estava buscant un medi de tréuremel del davant sense que s' en ofengués.

Ell era sumament escrupulós, y un dia llegint un llibret de quentos, vaig trovarhi un cas paregut al meu, del qual vaig aprofitarme ab bon éxit.

Vaig fer posar á la meva dona un drap á la cara, sostingut per una vena, simulant que hi tenia un florongo, y en lo primer plat qu' havia de sortir á taula per sopar, qu' era perdiu—de bé—ab avellanas torradas, hi vam colocar un parell de drapets de tela, que la meva senyora va cuidarse de servir al vividor al ferli la part.

Quan aquest va trobar los drapets, me 'ls va ensenyar, ab asco y jo que no esperava altra cosa, li vaig dir ab la major naturalitat:

—No 'n fassis cas d' aixó. Haurán caigut del florongo de la meva dona.

No ha vingut may més á menjar á casa.

Proposo aquest sistema á tots los que siguin víctimas d' algún vividor d' ofici.

A. GUASCH TOMBAS.

NOSTRE RETRATO

Honra avuy nostra Galeria lo del reputat tenor d' ópera italiana Sig. Franco Cardinali que ab rahó pot contarse entre 'ls de primera fila. Posseheix bona escola y una veu magnífica que tot junt li ha conquistat un lloch honorós en l' escala del art lírich.

Cardinali ha vingut várias vegadas á Barcelona y sempre l' han sentit ab gust los *dilettanti*, especialment las dugas temporadas últimas que cantant l' *Otello* del mestre Verdi ha donat mostras de son talent artístich, lo que li ha fet conquistar nous llaurers en sa envejable carrera.

LA TOMASA
LOS AMORS

Un que mimvará

Un que creixerá.

PRINCIPAL

La cèlebre companyia lírica-traspirenàica de Mr. Roudil, sembla que s'ha despedit a la francesa ja que de mitja setmana passada no ha anunciat funció ni ha dat senyals de vida.

¡Que Deu la fassi bona!

L' eminent violinista espanyol senyor Sarasate donà un concert que apesar de haberhi hagut poca concurrència crech inútil dir lo extraordinariament aplaudit que sigué. Després de haberse anunciat un altre concert hem vist que també ha volgut imitar a sos companys d' art despedintse com ells, ó sia a la francesa.

¡Que Deu li proporcioni mes bonas companyias!

LICEO

Ab las óperas *La Gioconda* y *Otello* s' han despedit los quadros de ópera italiana que tant brillanta campanya artística han sostingut durant la passada temporada de Primavera.

Com en las anteriors representacions sigueren objecte de molts y merescuts aplausos respectivament en sas óperas, las senyoras Tetrassini, Rodriguez y Guerrini y los senyors Cardinali, De-Marchi, Labán, Aragó y Visconti, aixis com també lo mestre senyor Mascheroni.

Además s' obsequià als tenors senyors Cardinali y De-Marchi ab una preciosa corona de llaurer y aglans d' or, y a la senyora Tetrassini ab molts y valiosos regalos.

En la funció de dillúns passat y en un dels intermedis prengueren part las bandas *Lyre biterroise* de Beziere y *Municipal* d' aquesta ciutat, baix la direcció respectiva de sos mestres senyors Alicot y Rodoreda que foren molt aplaudidas per l' ajust y colorit que dongueren en la execució de las pessas que tocaren.

NOVETATS

Dimars tingué lloch lo benefici del estudiós primer galán jove senyor Parreño ab lo magnífich drama *Luis Onceno*, com deyam la setmana passada. L' obra fou executada ab molt carinyo per part de tots los artistas, sobressortint en lo desempeñyo lo beneficiat y lo protagonista senyor Bonaplata, que brodà 'l tipo de rey Lluís ab molta maestría, per lo que recullí merescuts aplausos.

Lo senyor Parreño fou obsequiat per sos amichs y admiradors ab infinitat de regalos, alguns d' ells de bastant valor. Un magnífich cervesero cristall de roca, una agulla ab brillants, una regencia d' or, una boquilla, una petaca, un caixó de cigarros de l' Habana y molts altres presents.

Segueixen encare bastants beneficis y aixó prova que som al cul del sach de la temporada, tant es aixís que ja s' anuncia la vinguda del eximi actor don Emili Mario ab una numerosa companyia y un bon rebost d' obras novas. Lo dia 3o es lo destinat a la inauguració ab la preciosa comedia de Moratin, *El viejo y la niña*.

ROMEA

La companyia d' aquest teatro debía cessar dilluns passat pero continua fins al diumenge vinent que tindran lloch

duas funcions de remate a càrrech dels primers actors senyors Riutort y Borrás.

Per la temporada próxima sabem que 's preparan bons estrenos.

TIVOLI

Dissapte passat tingué lloch lo benefici de la senyoreta Segovia representant com a novetat lo mamarratxo sarzulesch que 's titula: *Las niñas desenvueltas*, que alcansá escàs éxit.

La beneficiada sigué objecte de una ovació al cantar las famosas *carceleras* de: *Las hijas del Zebedeo*, essent además obsequiada ab alguns regalos de sos admiradors.

Per avuy s' anuncia lo benefici del director de la companyia senyor Bosch, que ha combinat una extraordinaria funció, ja que además de representarse la antigua sarzuela *Robinson Crousoé*, cantarà los *couplets* de la sarzuela *De Madrid a Paris* ab lo popular tenor cómic senyor Palmada y 's representará al final *Las doce y media.... y sereno*.

Li augurém un plé.

Sembla que pera últims de la present setmana debutará la banda de senyoras cornetas d' aquest teatro, que ab motiu de tractarse de *artistas catalanas*, al tocar sos *exercicis* vestirán lo típic traço de voluntari catalá.

CATALUNYA

Definitivament dimars passat se despedí la banda de cornetas composta de senyoras de la companyia Cereceda que ab tot y presentarse en dita nit vestidas ab traço de societat

*ni se hundió el firmamento
ni temblaron las esferas,*

com vaticinava un periódich molt noticiero.

Pera lo dimecres y dijous estavan anunciadas funcions extraordinarias dedicadas a benefici del senyor Ruiz.

Entre las *graciositats* combinadas hi figurava la coronació del busto de tant popular clown ¡ay! actor.

*Si es broma puede pasar
mas a ese extremo llegada
resulta una pallassada
y una burla teta al art.*

S' anuncia l' estreno de l' afortunada obra: *El mesón del sevillano*.

¡Gracias a Sant Joan! Ja era hora que 's mudés algún títol dels cartells.

GAYARRE

Ab lo difícil personatge Corila de la sarzuela *Campanone* debutá la nena Milagros Gorjé, qui en lo rondó del tercer acte per l' agilitat de sa garganta y notable vocalisació, asseverá ser justíssim lo renóm que se li ha dat de *pequeña Patti*, vejentse obligada a repetir l' *allegro* per acallar l' entusiasme y admiració de la concurrència.

Apesar de la notable impressió que 'ns feu tant precós artista creyém que a fi d' assegurar més son brillant porvenir fora mes útil que 's cuydés sols de l' estudi y dintre uns quants anys fora una verdadera estrella del art, del contrari molt fácil será que ab motiu del fatigable treball que dona lo teatro, se la perjudiqui *per in aeternum*.

La secció d' *artistas* que l' acompanyaren en lo desempeñyo de *Campanone* estigueren molt menos que regulars.

També s' ha representat *La Tempestad* y se 'ns ha dit que sortí molt *tempestuosa*.

CONCERTS D' EUTERPE

Lo dilluns de Pasqua s' inauguraren magníficament per l' empresa, porque tingué un plé, y pel públich que va sentir molt ben executadas las pessas de orquesta y de cant, dirigidas pel senyor Goula (fill), tant, que 's tingué de repetir la *Ronda de nit* y *Lo cantor del poble*.

Pel dia de Còrpus s' estrenará un nou coró, música del senyor Goula (pare) y lletra de don Eduart Vidal, titolat: *L' aplech dels carros*.

UN CÒMIC RETIRAT.

En lo café de Lisboa, de Madrit, va anarhi un subjecte á esmorzar.

Un cop va estar tip, va dir que no tenia per pagar.

Van portarlo al Jutjat y allí li va acometre una indigestió.

Es que 'l fondista, al veure que

'l *quidam* no li pagava 'l gasto, debía dir: «Mal profit te fassí,» y la maledicció va esser escoltada.

Lo príncep de Gales, segons los diaris extrangers, té acreedors per mes de 40 milions.

Aquest sí que pot dir que es un inglés d'inglesos.

En aquest punt, no obstant, ditzós qui pot plorá ab los seus ulls.

A Nova-York se construeix un hotel que tindrà 17 pisos.

Sino que deurán construirhi un ascensor, creuríam que 'ls duenyos del tal edifici 'l construeixen per una especulació; perque la gent pagui per no anar als pisos de mes amunt.

En dugas poblacions de la provincia de Valladolid, no s'han celebrat las eleccions municipals perque cap elector ha anat á votar.

Allí 's veu que 'ls *caciques* y las autoritats son distints dels de Barcelona, perque aquí, si no hi hagués anat ningú, hi hauria anat tothom, votant, per suposat, la candidatura conservadora.

Lo Sr. Isasa, suprimeix l' Escola gimnástica.

Deu esse de parer que 'ls espanyols ja están prou desarrollats.

No es estrany; com que ell s' ho mira desde la taula del pressupost...

Lo Govern francés al tractar de convertir París en port de mar ho va manifestar á tot lo territori y colonias, obrint una informació pública nacional per si era ó no convenient que 's portés á terme aquest colossal projecte.

51 departaments votan en favor; 13 en contra, 8 no gosán á dirhi res y 4 permaneixen neutrals. Las colonias unanimitament á favor.

De modo que 'l Govern francés ara al fer aquesta obra tremenda, conta ab l' apoyo y elogi de casi tota la Fransa...

A Madrit haurían fet la sèva, y qui no 'li agradi que ho deixi. Aquí hi ha mes *atrevement*.

Per las distincions obtingudas en los Jochs Florals d' aquest any, felicitem á tots los escriptors premiats, pero especialment debèm ferho á nostres estimats colaboradors senyors Novellas de Molins, Soler de las Casas, Ubach, Brosa, Careta y Vidal y Martí y Folguera.

Un pastor d' un poble de la provincia de Málaga en uns quinze días s' ha menjat mes de quaranta cabras del remat que guardava, y díu que la gana l' ha obligat á fer aquest abús de confiança.

Com que no confessa que ningú l' acompanyés en los seus ápats, resulta que s' ha menjat mes de dugas cabras diarias.

Debia beure ab copa de quassia amarganta, per tení tanta gana.

Lo diputat senyor Luengo y Prieto, en una de las últimas sessions ha presentat un document en que consta que desde l' any 1885 fins avuy, á 25.000 mestres d' escola se 'ls deuen vuit milions.

Als ministres, que no ho serían si no haguessen tingut mestres d' escola, no se 'ls hi deu un céntim.

Diuen alguns periódichs que molta gent va anar á despedir al senyor Gonzalez Solesio.

Quan varen anarhi, suposém que 'l despedirian ab molt gust.

No sabém si 'ls que van acompanyarlo fins á Tarrasa, varen ferho per assegurar-se bé de que se 'n anava.

Se parla de que 's concedirá al Banch d' Espanya una nova emissió de bitllets.

Seguiat aquest camí, lo diner d' Espanya 's convertirá en paper mullat.

Lo que es l' or ja fa temps que descansa y no 'n corra gens. Quan ne veyém algunas pessas per mostruari en los aparadors d' algun cambi de monedas, creyém que son exemplars curiosos d' algun numismátich.

A París s' ha inaugurat l' exposició de gossos, y ha cridat l' atenció la gran varietat d' exemplars de totas castas, tipos y colors que s' han presentat de diferents paissos.

Si jo hi anés á visitar aquesta Exposició veuria exposats los gossos y las mevas pantorrillas.

Un capellá de Chartre ha sigut excomunicat solemnement á Roma, per haber visitat un convent de monjas que estavan excomunicadas á causa d' haber tingut visions celestes que van resultar falsas.

¡Com se coneix las que son falsas y las que no ho son? Perque 'n podriam tení alguna y sentiriam que se 'ns excomunicqués per no sapiguer distingir si es de bona ó de mala lley.

«Obra nova!!

LO SETÉ, SANT MATRIMONI

Monólech filosófic, humorístich, en vers, original de

A. GUASCH TOMBAS

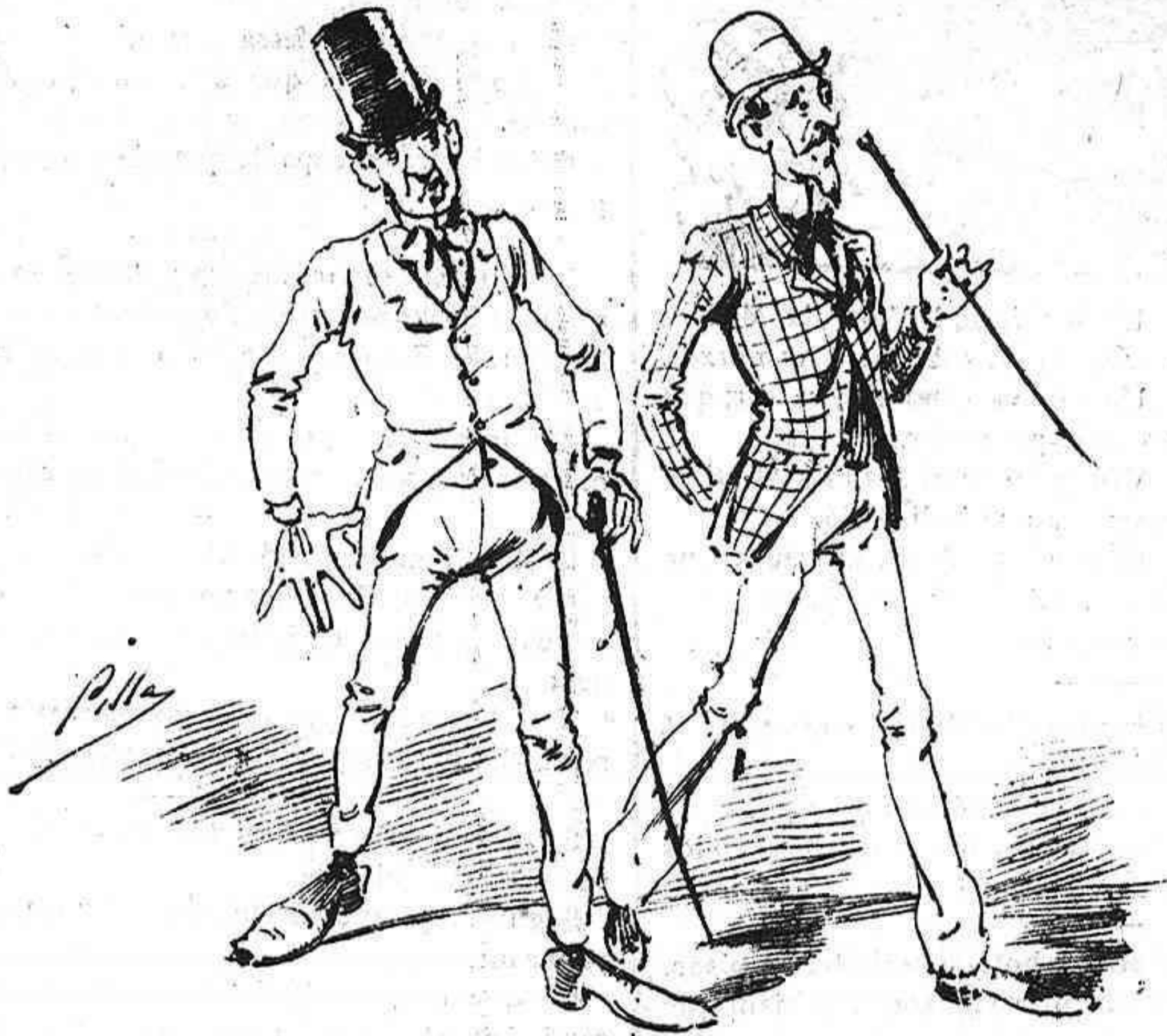
16 planas, bon paper y xispejant portada, per

¡UN RALET! ¡UN RALET!

Als nostres Corresponsals se 'ls farà lo 20 per cent de rebaixa.

LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY
Redacció y Administració de LA TOMASA
Sant Ramon, 5.—BARCELONA

FRUYTA DEL TEMPS

—A mi 'm serveix per aguantarme, y á tú per entretenirte.

—Y després: per l' Ascensió, deixa la capa y pren lo bastó.

SECCIÓ DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

Ma primera musical,
una vocal ma segona
y veuras que lo Total
es carrer de Barcelona.
M. ERRAS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9—Célebre escriptor espanyol.
 - 1 5 6 7 8 3 5 9—Carrer de Barcelona.
 - 1 2 3 4 2 3 5—Població de Catalunya.
 - 7 8 3 8 9 5—Nom de dona.
 - 7 2 3 9 5—Pes en desús.
 - 8 6 6 5—Carrer de Barcelona.
 - 7 8 3—Riu de Catalunya.
 - 4 2—Una lletra.
 - 9—Consonant.
- UN ORELLUT SABADELLENCH.

GEROGLIFICH

X M II
I L O O
K P L L
A A

M. EMULAP.

Solucions

* á lo insertat en lo número 141 *

Trenca-caps.—La Tomasa.—Conrat Roure.
Anàgrama.—Marit—Marti—Timar.
Logogrifo numérich.—Salmerón.
Geroglífich.—Per casas un carrer.

Barcelona Alegre

Lo número pròxim d' aquest divertit setmanari, continuarà doble número de planas que 'ls números ordinaris, ab treballs literaris de D.ª Rosari de Acuña, Ginés Alberola, Frederich Soler, A. Ferrer y Codina, Conrat Roure, Francisco Gras y Elías, Joseph M.ª Codolosa, Sebastia Gomila y altres. La part artistica ha sigut conñada als senyors Cilla, M. Gonzalez, Lago, Renau, Figuer, Pastor, etc.
Preparintse: lo públich á comprar números y 'ls responsables á fer pedidos, porque 'ns fá por que no n'hi haurá per qui 'n voldrá.